

SALALIITTOTEORIAT pulppusivat esiin

JUHA LEINIVAARA

”Lopulta Pariisin terrori-iskun salaliittoteorisoinnissa päästiin lavastetun kuulennon tasolle.”

TAMMIKUUSSA sattui taas salaliittoteorioita lietsova tapahtuma. Pariisin keskustassa tehtiin draamaattinen terrori-isku ”Charlie Hebdo” -satiirilehden toimitukseen. Naamioituneet hyökkääjät surmasivat konetuliaseilla kaksitoista ihmistä. Kahdeksan heistä oli lehden työntekijöitä.

Surmaajat olivat karkuteillä kaksi vuorokautta. Lopulta poliisi onnistui piirittämään terroristit. Seurasi tulitaistelu kosher-kaupassa, jonne asemiehet linnoittautuivat panttivankien kanssa. Kansakunnat saivat tarkastella suorana lähetyksenä, miten laukauksia vaihdettiin. Terroristit saivat surmansa. Jemenin al-Qaida otti vastuun iskuista.

Vaihtohtomedian rintamalla reaktiot tapahtumiin seurasivat kaavamaisesta mallia. Toimintatapa perustuu nopeaan juontamiseen, jossa on tärkeämpää levittää epäilyksiä kuin tietoa. Jo ensimmäisten uutisten pyöriessä tapah-

tumat tiedettiin lavastetuksi. ”False flag” -termiä käytettiin runsaasti. Salaliittoteorioita pulppusi esiin kaikkien suosittujen kansalaisjournalistien kirjoituksissa.

Suomessa homman hoiti kotiin ”Verkkomedian” Janus Putkonen.

POLIISI AMPUU TOVEREITTAAN SELKÄÄN

MITÄ TAHANSA TAPAHTUI, se tapahtui väärällä tavalla. Poliisit olivat liian kaukana tapahtumista. Tai he olivat liian lähellä ennen iskuja. Terroristit olivat taidoiltaan liian hyvin koulutettuja spesialisteja. Tai he mokailivat liian amatöörimaisesti. Tavallinen kansalainen ei kuitenkaan saanut kuulla, mikä olisi ollut ei-epäilyttävä tapa suorittaa terrori-isku. Ambivalentti päättely mahdollistaa salaliiton julistamisen kaikissa tilanteissa.

Terroristien taidot olivat kohdallaan aseiden käsittelyn ja ampumisen suhteen. He ampuivat hallittuja sarjoja tai tähdättyjä laukauksia, eivätkä harrastaneet Lähi-idän uutisista tuttua räiskimistä sokkona kulman taakse. Tämä oli monen mielestä epäilyttävää. Heidän maailmassaan terroristit eivät harjoittele ja valmistaudu tehtävänsä.

Internetiin ladattiin useita kännyköillä otettuja videoita päivän tapahtumista. Eräässä näytetään, miten poliisi makaa kadulla tutkimuksen aikana surmien jälkeen. Hän näyttää ottavan itsestään kuvan kännykällään! Tämä on merkki salaliitosta, sillä selfien ottaminen ei olisi ollut sopivaa käytöstä, ellei poliisi olisi tiennyt olevansa lavastetussa tapahtumassa, eikä oikealla surmapaikalla. Kuvakulman perusteella hän kuitenkin näyttää ottavan valokuvaa edessään olevan auton kyljestä, jossa on todennäköisesti luodinreikiä. Ne eivät näy videokuvan näkökulmasta.

Myös kosher-marketin piirityksessä poliisien käytös herätti epäilyjä lavastuksesta. Yksi poliiseista näyttää ampuvan tovereitaan selkään, mutta niin että muut poliisit eivät reagoi siihen mitenkään. Käyttivätkö poliisit paukkupanoksia? Videon kuvakulma oli jälleen ratkaiseva tekijä. Sivulta päin katsotuna näyttää siltä kuin poliisi ampuisi ystäviensä lävitse, mutta toisen kameran kuvakulmasta näemme, että hänen edessään ei ole ketään. Ratkaisun löytää alle minuutin kestäväällä etsimisellä netissä, mutta se oli monelle liian vaikea askel otettavaksi.

VERI EI LENNÄ TARPEEKSI NÄYTTÄVÄSTI

TOINEN EPÄILY paukkupanosten käyttämisestä liittyi iskussa teloitettujen poliisin kuolemaan. 42-vuotias Ahmed Merabet ammuttiin Charlie Hebdon edessä. Merabet oli jo haavoittunut aikaisemmista luodeista, kun kadun toiselta puolen kännykällä otettu video alkaa. Hän makaa jalkakäytävällä. Toinen asemiehistä juoksee häntä kohti. Yksi laukaus rynnäkkökivääristä näyttää osuvan Merabetia ylävartaloon.

Janus Putkonen ja kumppanit ihmettelivät netissä videon käänteitä. Aseen rekyyli ei ollut heidän mielestään tarpeeksi näyttävä, verta ei lennä pitkin jalkakäytävää. Asiaa todisteltiin näyttämällä aitoja teloitusvideoita. Veri ei kuitenkaan oikeassa elämässä välttämättä lennä kuin elokuvissa. Suuri verenpurkaus ei ole itsensänselvyys edes AK-47 -asetta käytettäessä. Merabetin tapauksessa on mahdollista, että poliisin haalari keräsi isoimmat verenvuodot sisäänsä tai purkaus suuntautui miehen alle.

Jos Merabetin kuolema oli näytelty, salaliitto edellyttäisi vähintään tusinan verran ylimääräisten näyttelijöiden käyttämistä. Valtamedia haastatteli Merabein sukulaisia ja ystäviä, jotka näyttivät uskovan miehen kuolleen. Miksi salaliittoon osallistuneet lavastaisivat yhden poliisin kuoleman, kun Charlie Hebdon toimituksessa kuoli vastaan sanomattomasti useita ihmisiä? Tähän kysymykseen ei löytynyt vastausta salaliittoteorioita levittävien suunnalta.

Tarkimmat videot tapahtumista kuvattiin Charlie Hebdon toimituksen vastakkaisen rakennuksen katolta, jonne kokoontui laukauksia kuulleita ihmisiä. Kaksi heistä kuvasi kadun tapahtumia kännyköillään. Janus Putkonen huomasi, että uutiskanavat esittivät videoista editoitua versiota, jossa kadulla kävelee vuorotellen niin poliiseja kuin terroristejakin. Tavallinen katsoja ei voi tietää kuinka lähellä he ovat toisiaan.

Video oli oikeasti editoitu. Uutiskanavat esittivät lyhennettyä versiota, josta puuttuivat hetket, jolloin kadulla ei nähdä ketään. Siksi vain muutaman minuutin pituisella editoidulla videolla näyttää siltä kuin poliisit olisivat olleet vain parin askeleen päässä terroristeista, mutta eivät reagoineet heihin. Kokonainen video oli nähtävissä myöhemmin, kun sen kuvanutta Martin Boudottia haastateltiin ranskalaisissa keskusteluohjelmissa.

Samalla videolla nähdään myös muita katolta tapahtumia tarkastelevia ihmisiä. Kahdella heistä on päällään luotiliivit. Heidän arveltiin olevan jonkin tiedustelupalvelun tai poliisin edustajia, vaikka pienellä maltilla miesten työpaikka olisi selvinnyt. He olivat "Premières Lignes"-toimituksen työntekijöitä. Maailman kriisialueilla työskennellä toimittajilla oli journalistien luotiliivejä valmiina toimituksensa tiloissa.

ISKU ON KUVATTU ELOKUVASTUDIOSSA

LOPULTA salaliittoteorisoinnissa päästiin lavastetun kuolennon tasolle. "Veterans Today" -verkkolehden päätoimittaja Gordon Duff kertoi lukijoilleen, että Pariisin terrori-isku näytti elokuvastudiossa kuvatulta. Rationaalisia selityksiä etsivän ihmisen täytyi siinä vaiheessa nostaa käntensä ilmaan.

Salaliittoteorioissa oli variaatiota. Kaikki kuolleiksi ilmoitetut eivät olleet oikeasti kuolleita, vaan kameroille esiteltiin näyttelijöiden kuolemia. Motivaatio iskujen lavastamiselle vaihteli myös. Yksi oli Israelin kosto, jolla maan pääministeri Benjamin Netanjahu pitää kiinni vallastaan.

Teoriat eivät jääneet pelkkien nettilehtien tai vaihtoehtomedioiden yksinoikeudeksi. Niitä esitettiin aina Yhdysvaltojen senaattiin pyrkivän Jack Lindbladin puheissa asti, kuten myös kongressista lähteneen Ron Paulin kirjoituksissa. Venäläinen "Komsomolskaya Pravda" -lehti vihjaili Yhdysvaltojen suorittaneen iskut ja lavastaneen muslimit syyllisiksi. Miksi? Koska presidentti Francois Hollande oli antanut merkkejä, että Ranska vastustaa Venäjän vastaisia pakotteita. Lavastetulla iskulla maa saatiin takaisin ruotuun.

Versiot vaihtelevat siitä, miksi iskut tehtiin ja ketkä ne lopulta suorittivat. Yhtenäistä kaikille on se, millä tavalla selitykset on parsittu kasaan. Ensimmäisen päivän risti-riitaiset uutiset yhdistetään tarkasti valikoituun materiaaliin. Kokonaisuus viimeistellään esittämällä väitteet ladattujen kysymysten muodossa. Näin väittämiään ei tarvitse perustella.

Janus Putkosen pitkä artikkeli Charlie Hebdon -iskusta sisälsi useita kysymyksiä, joihin kirjoittajat antoivat järkeviä vastauksia. Vastaukset eivät ilmestyneet Verkkomedian sivuille.